

Cinsel Saldırıya Uğrayan Bireye Yaklaşım ve Muayenede Yapılan Hatalar

4. BÖLÜM

Mert Onur ÖZDEMİR
Elif Demet KARANFİL
Emin BİÇEN
Akça TOPRAK ERGÖNEN

GİRİŞ

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) cinsel şiddeti: “Bir kişinin karşısındaki kişiyle arasındaki ilişki biçimi ne olursa olsun o kişiden cinsel bir fayda sağlama ya da güç elde etme girişimi; sözle, bakışla ya da herhangi bir cinsel eylemle kişiye yaklaşma, kişinin cinselliği üzerinde baskı kurma gibi davranışları sosyal, psikolojik ya da fiziksel güç yoluyla karşı tarafa uygulamasıdır” şeklinde tanımlamaktadır (1). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan kadına yönelik şiddetle mücadele ulusal eylem planında cinsel şiddet; birini istemediği yerde, zamanda veya şekilde cinsel ilişkiye zorlamak; kişinin rızası olmaksızın cinsel nitelikli eylemlerde bulunmak; cinselliği bir tehdit, sindirme ve kontrol etme aracı olarak kullanmak şeklinde tanımlanmıştır (2).

Eşi veya bir başkası tarafından kadının rızası dışında ve/veya istemediği biçimlerde cinsel ilişkiye zorlanması, cinsel organlara zarar verilmesi, çocuk doğurmaya/doğurmamaya veya kürtaja zorlanması, akrabalarıyla cinsel ilişkiye girmeye mecbur bırakılması veya onlar tarafından tacize katlanmak zorunda kalması, fuhuşa zorlanması, zorla evlendirilmesi, telefon, mektup vb. iletişim araçlarıyla sözlü, yazılı veya hareketlerle cinsel içerik taşıyan mesajlar verilerek rahatsızlık verici davranışlara katlanmak zorunda bırakılması,

ısrarla takip edilmesi de cinsel şiddet çeşitlerindendir (3).

Türk Ceza Kanunu (TCK), “Kişilere Karşı Suçlar”ın içerisinde “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar” başlıklı bölümde rıza dışı cinsel saldırı ve cinsel tacizi suç olarak tanımlamış, bu durumların varlığında verilecek cezaları belirtmiştir. “Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar”dan, cinsel saldırı 102. maddede ve cinsel taciz 105. maddede düzenlenmiştir (4).

DSÖ tarafından hazırlanmış rehberlerde, cinsel saldırıya maruz bırakılan kişilerin muayenesi konusunda multidisipliner yaklaşım ve iş akışları yer almaktadır. Bu rehberlerde, cinsel şiddete uğrayan kişilerin adli mercilere başvurup saldırgandan şikayetçi olmak yerine sağlıkları konusundaki kaygıları nedeniyle sağlık merkezlerine başvurdukları belirtilmektedir. Olguların sağlık merkezlerinde standardize yöntemlerle muayenesi, değerlendirmesi ve izlenmesi, cinsel şiddet mağduru kişilerle karşılaşabilecek tüm sağlık çalışanlarının cinsel şiddet konusunda aydınlatılması amaçlarıyla hazırlanan bu rehberler hekimlerin ve adli tıp asistanlarının eğitiminde kullanılmaktadır ve kullanılmalıdır (5).

Bu olgu aracılığı ile cinsel saldırıya maruz bırakılan hastalara yaklaşım ve muayenede ilgili profesyonellerin yaptıkları hataların, bu konu özelinde oluşturulan ve dünyada uygulanan reh-

KAYNAKLAR

- World Health Organization. (2013). *Responding to intimate partner violence and sexual violence against women: WHO clinical and policy guidelines*. Erişim tarihi: 12.09.2020
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele Ulusal Eylem Planı(2016-2020) <https://www.ailevecalisma.gov.tr/uploads/ksgm/uploads/pages/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı/kadina-yonelik-siddetle-mucadele-ulusal-eylem-planı-2016-2020-icin-tiklayiniz.pdf> Erişim tarihi: 12.09.2020
- Çakmut, Ö. Y. (2018). Kavramsal Olarak Kadına Karşı Şiddet/Cinsel Şiddet ve Türk Ceza Hukukunda Cinsel Saldırı Suçunun Genel Değerlendirmesi. *Marmara Üniversitesi Kadın ve Toplumsal Cinsiyet Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 49-54.
- Çakmut, Ö. Y. (2016). Cinsel Şiddet Mağduru Kadın ve Türk Ceza Kanunu'ndaki Konumu, *Galatasaray Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 15(1), 3-21
- World Health Organization. (2003). Guidelines for medico-legal care of victims of sexual violence. Erişim tarihi: 16.09.2020
- Guvenc, G., Akyuz, A., & Cesario, S. K. (2014). *Intimate Partner Violence against Women in Turkey: A Synthesis of the Literature*. *Journal of Family Violence*, 29(3), 333-341. doi:10.1007/s10896-014-9579-4
- Sen, S., & Bolsoy, N. (2017). Violence against women: prevalence and risk factors in Turkish sample. *BMC women's health*, 17(1), 100.
- World Health Organization. (2014). *Violence against women: Intimate partner and sexual violence against women: Intimate partner and sexual violence have serious short-and long-term physical, mental and sexual and reproductive health problems for survivors: Fact sheet* (No. WHO/RHR/14.11). Erişim tarihi: 16.09.2020
- Dokgöz H (Editör). Adli Tıp ve Adli Bilimler. (Bölüm: Cinsel Şiddet – Kar H, Özdemir Ç.) Ankara, Akademisyen Kitabevi, 1. baskı(2019). ISBN:978-605-258-444-4. Sayfa:433-368.
- Akar, T., Aksakal, F. N., Demirel, B., Durukan, E., & Özkan, S. (2010). The prevalence of domestic violence against women among a group woman: Ankara, Turkey. *Journal of family violence*, 25(5), 449-460.
- Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet araştırması, T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara, 2015. Erişim tarihi: 12.09.2020
- World Health Organization (WHO). Global status report on violence prevention. WHO library cataloguing-in-publication data. 2014. http://www.who.int/violence_injury_prevention/violence/status_report/2014/en/ . Erişim tarihi: 14.09.2020
- Karbeyaz, K., Gündüz, T., Balci, Y., & Akkaya, H. (2012). Cinsel suç mağdurlarının ruh sağlığı hakkında düzenlenen adli psikiyatrik raporlar ve bilirkişilik kurumları arası uzlaşma sorunu. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 23(4), 255-63.
- Karanfil R, Zeren C. Kahramanmaraş, Ağır Ceza Mahkemesinde görülen ve sonuçlandırılan cinsel suçların analizi. *J Forensic Med* 2012;26(1):1e7
- Birinci Basamakta Adli Tıp. Editör: Sermet Koç, Muhammed Can. 2. Baskı. İstanbul Tabip Odası Yayını.2011
- Şiddet Önleme ve İzlem Merkezi şubeleri ve iletişim bilgileri, T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı internet sitesi, <https://www.ailevecalisma.gov.tr/tr-tr/iletisim/bakanlik-iletisim-bilgileri/bagli-ilgili-ve-ozel-kuruluslar1/sonim/>, Erişim tarihi: 17.09.2020
- Kumcağız, H., Aydın, İ. A., Talay, T., Gürkan, S., & Kinsiz, D. N. (2018). Samsun Şiddet Önleme ve İzleme Merkezi'ne Başvuran Şiddet Mağduru Kadınların Başvuru Durumları ve Gereksinimleri. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 401-414.
- Reçber, B. Türkiye'de Şiddet Önleme Ve İzleme Merkezleri Etkin Mi?. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 16(4), 367-376.
- World Health Organization. (2020). Clinical management of rape and intimate partner violence survivors: developing protocols for use in humanitarian settings. Erişim tarihi: 16.09.2020
- Ingemann-Hansen, O., & Charles, A. V. (2013). Forensic medical examination of adolescent and adult victims of sexual violence. *Best practice & research Clinical obstetrics & gynaecology*, 27(1), 91-102.
- Kennedy, K. M. (2013). *Heterogeneity of existing research relating to sexual violence, sexual assault and rape precludes meta-analysis of injury data*. *Journal of Forensic and Legal Medicine*, 20(5), 447-459. doi:10.1016/j.jflm.2013.02.002
- McLean, I., Roberts, S. A., White, C., & Paul, S. (2011). Female genital injuries resulting from consensual and non-consensual vaginal intercourse. *Forensic science international*, 204(1-3), 27-33.
- Ludes, B., Gerat, A., Väli, M., Cusack, D., Ferrara, D., Keller, E., ... & Vieira, D. N. (2018). Guidelines examination of victims of sexual assault harmonization of forensic and medico-legal examination of persons. *International journal of legal medicine*, 132(6), 1671-1674.
- Karbeyaz, K., & Çelikel, A. (2017). Evlilik İçi Cinsel Saldırı Olgularını Ruhsal Bulgular Olmadan Tespit Etmek Mümkün mü?. *The Bulletin of Legal Medicine*, 22(1), 40-44.
- Hacıoğlu Yıldırım, M., & Güvenç, R. (2017). Cinsel saldırı sonrası adli makamlara başvuran olguların ruhsal belirtileri ve travma özelliklerinin değerlendirilmesi. *Anatolian Journal of Psychiatry/Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 18(4).
- Özçakar, N., Yeşiltepe, G., Karaman, G., & Ergönen, A. T. (2016). Domestic violence survivors and their experiences during legal process. *Journal of forensic and legal medicine*, 40, 1-7.
- Demirer, M., Küpeli, A., Çaylı, E., Gürpınar, S. S., & Baydar, Ç. L. (2013). Cinsel saldırı/istismar olgularında birden fazla kez yapılan ruhsal durum muayene bulgularının değerlendirilmesi. *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*, 33(6), 1448-1455.

28. Gölge, Z. B., Yavuz, M. F., Korkut, S., & Kahveci, S. (2013). Yetişkin kadın mağdurlarda cinsel saldırı sonrası görülen ruhsal ve sosyal sorunlar. *The Bulletin of Legal Medicine*, 18(3), 82-91.
29. Şenol, E., Meral, O., Sertöz, Ö. Ö., Altıntoprak, A. E., Coşkunol, H., & Güler, H. (2016). Cinsel saldırı olguları için düzenlenen adli psikiyatrik raporların incelenmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 21(3), 159-166.
30. Korkmaz, M., Uysal, C., Sivri, S., Bozkurt, İ., Bulut, K., Şimşek, Ş., ... & Tıraşçı, Y. (2014). Cinsel saldırı sonrası Adli Tıp bölümüne başvuran olguların beden ve ruh sağlıklarının değerlendirilmesi. *Dicle Tıp Dergisi*, 41(4), 656-661.
31. Türk Ceza Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun. Kanun Numarası: 6545, Kabul Tarihi:18.06.2014, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 28.06.2014, Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 29044.
32. Taner, F. G. (2017). 6545 Sayılı Kanun Cinsel Saldırı Ve Cinsel Taciz Suçlarına Ne Getirdi? Ne Getirebilirdi?. *TBB Dergisi, Özel Sayı (Kadın ve Hukuk)*, 65-92.
33. Demiralp, M., & Sarıkoç, G. (2016). Psikiyatrik acillerden biri: cinsel şiddet ya da saldırı gören birey ve yardım etme. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(4).
34. Sener, M. T., Sahingoz, S., Esin, İ. S., Ozcan, H., & Kok, A. N. (2016). How will amendments in crimes against sexual privacy and failure to evaluate the mental health of the victims will affect them?. *Medicine*, 5(3), 793-6.
35. Balcı, Y., Erbaş, M., Işık, Ş., & Karbeyaz, K. (2014). Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne Başvuran Cinsel Saldırı Olgularının Değerlendirilmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 19(2), 87-95.
36. Erbaş, M., Kadı, G., Balcı, Y., & Göçeoğlu, Ü. Ü. (2019). Muğla Adli Tıp Şube Müdürlüğü'ne Başvuran Gençlik Yaş Grubuna Ait Cinsel Saldırı Olgularının Değerlendirilmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 24(1), 9-16.